Is-Santwarju ta' Santa Tereża f'Birkirkara

Din is-sena qegħdin infakkru l-għoxrin sena mill-ftuħ tas-Santwarju ta' S. Tereża, f'B'Kara. Huwa Santwarju popolari u mfittex minn ħafna nies, kif jixhed l-għadd ta' nies li jiffrekwentawh. Biżżejjed wieħed jiġi nhar ta' Sibt u l-Ħadd għall-Quddies ta' filgħaxija u jara b'għajnejh l-attendenza tal-poplu f'din il-knisja.Ma nistgħux ninsew il-laqgħat kbar li saru fih, fosthom il-laqgħa ta' l-Għalliema fl-okkażjoni tal-ħamsa u sittin anniversarju mit-twaqqif tal-*Union* tagħhom (MUT 1985). Il-*Brothers* ta' De La Salle wkoll għoġobhom jiċċelebraw bil-ferħ l-okkażjoni ta' San Miguel, li hu wieħed mill-*brothers* ta' dawn ir-reliġjużi. Kien gost tara s-Santwarju mimli bit-tfal u l-ġenituri tagħhom jifirħu bil-protettur il-ġdid. Laqgħa kbira oħra kienet dik organizzata mill-K.D.A.L., laqgħa Marjana li tmexxiet mill-Vigarju Ġenerali Mons. Carmelo Xuereb. Id-devoti ta' Marija ma naqsux jimlew kull rokna.

Fid-19 ta' Frar 1985 il-Karmelitani Tereżjani kienu kburin li jippreżentaw l-Oratorju *Pawlu ta' Malta* fis-Santwarju. Il-pubbliku attenda bi ħġaru għal dan l-Oratorju, li għalih il-kor, l-orkestra u s-solisti taw eżekuzzjoni meraviljuża li żgur tibqa' f'moħħ dawk li mlew is-Santwarju f'din l-okkażjoni. Kemm kienet sabiħa u imponenti l-istatwa artistika ta' San Pawl li l-Kapitlu ta' B'Kara għoġbu jislef lill-Patrijiet mill-Knisja ċkejkna ta' San Pawl tal-Wied. Barra dan l-Oratorju, jibqgħu mfakkra dawk simili li saru f'ġieħ San Ġwann tas-Salib (1990) u dak ta' Santa Tereża ta' Ġesù.

Minbarra ż-żewġ *Rock Masses* għaż-żgħażagħ li se nsemmi aktar 'il quddiem, ta' min isemmi wkoll il-*pageants* li saru maż-żmien. Fit-3 ta' Jannar 1985 sar id-dramm fi tlett atti, *Eliżabetta Catez*. Dan id-dramm kien ġie ppreżentat b'suċċess fl-Istitut Kattoliku, u jitratta l-ħajja tal-Beata Eliżabetta tat-Trinità. Ittella' ieħor bl-isem *Il-Milied it-Tajjeb*. Kien dramm dwar in-nuqqasijiet ta' żminijietna. F'Marzu tal-1986 sar id-dramm *Hu l-Mulej*, li jitratta l-qawmien ta' Ġesù, u ieħor bl-isem *Il-Fjur iż-Żgħir* dwar il-ħajja ta' S. Tereża tal-Bambin Ġesù. Il-grupp ta' atturi kien ippreżenta b'suċċess kbir *L-Aħħar Ikla tal-Mulej*, jew kif nafuha l-Aħħar Ċena. Din kienet inħadmet ukoll għat-televixin żmien ilu. *Pageant* ieħor kien dwar S. Tereża Benedetta tas-Salib (Edith Stein), illum patruna ta' l-Ewropa.

Mis-Santwarju saru diversi trażmissjonijiet fuq il-mezzi tax-xandir: laqgħat ta' kull xorta għal għaqdiet u movimenti, fuq kollox ta' natura reliġjuża. Niftakar, fost l-oħrajn, il-programm *Bonġu Malta* li, f'xandira diretta tal-Ħadd 16 ta' Marzu 1986, ġiet trażmessa l-quddiesa tad-9.30 a.m. Minkejja l-maltemp u x-xita kontinwa, il-programm baqa'

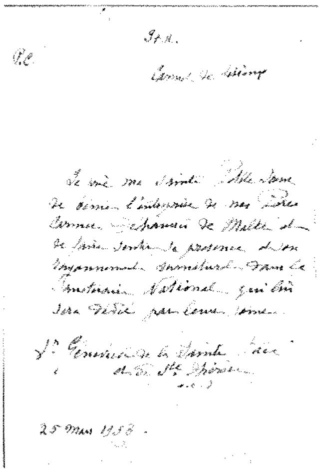

L-ittra tal-25 ta' Marzu 1958 li oħt Santa Tereża, Ċelina, magħrufa fil-Karmelu bħala Swor Ġenoveffa, kienet bagħtitilna mill-Karmelu ta' Lisieux fi Franza u li fiha titlob lil Santa Tereża tbierek is-Santwarju bil-preżenza tagħha. Fl-ittra tagħha tgħid: *Jiena nitlob liċ-ċkejkna Oħti Qaddisa biex tbierek il-biċċa xogħol li daħlu għaliha l-Patrijiet tagħna Karmelitani Tereżjani ta' Malta u biex tagħmel li tinħass il-preżenza tagħha ta' dija sopranaturali fis-Santwarju Nazzjonali li se jiġi ddedikat lilha permezz tat-tħabrik tagħhom.*
Sr. Ġenoveffa tal-Wiċċ Imqaddes u ta' S. Tereża o.c.d.

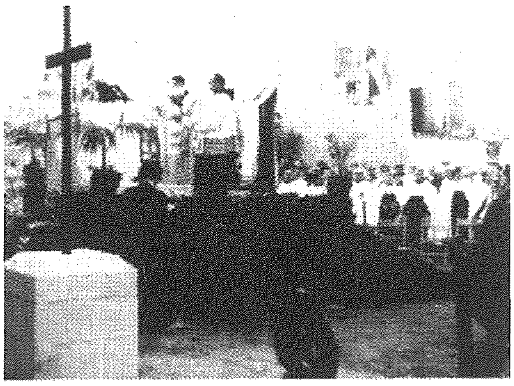

Bdiet purċissjoni mill-knisja ta' San Alfons għall-għalqa fejn kellu jitla' l-bini tas-Santwarju.

Mon. Mikiel Gonzi mgħejjun mill-Professur Arturo Bonnici u l-Professur Ġużeppi Sapiano.

Mons. Arċisqof jiffirma d-Dedika flimkien mall-parrinijiet is-Sur Spirdione Mizzi u is-Sur Louis Vella.

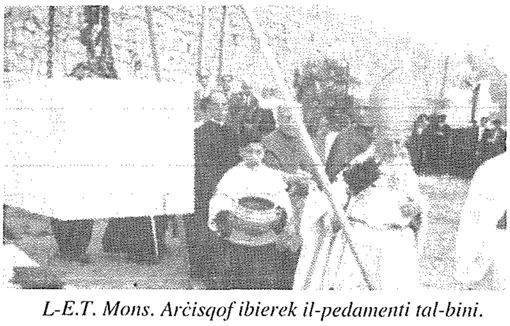

L-E.T. Mons. Arċisqof ibierek il-pedamenti tal-bini.

sejjer sat-tlieta ta' wara nofsinhar minn ħdejn is-Santwarju, hekk kif kien ippjanat. Fuq firxa ta' għoxrin sena saru diversi attivitajiet u ċerimonji reliġjużi li lkoll urew kemm il-kumdità li joffri s-Santwarju ġiet apprezzata minn tant organizzazzjonijiet, għaqdiet u nies li jiffrekwentawh mhux biss mill-inħawi tal-qrib imma xejn inqas minn dawk li joqogħdu 'l bogħod.

Għoxrin sena ta' storja li għaliha nroddu ħajr lil Alla għall-ġid kollu li sar matul dan iż-żmien!

IT-TQEGĦID TA' L-EWWEL ĠEBLA

Il-Patrijiet Karmelitani Tereżjani waslu B'Kara fl-1896. L-inħawi ta' madwar il-Kunvent baqgħu dejjem jikbru u n-nies li jiffrekwentaw il-knisja kompliet dejjem tiżdied. Kien għalhekk li l-Patrijiet ħasbu biex jixtru l-għalqa li kienet biswit il-Knisja l-antika ta' San Alfons, magħrufa bħala l-għalqa Ta' l-Inbid, li bi providenza kienet l-unika biċċa art li kien fadal mhux mibnija fi Triq il-Wied. Ftit aktar minn ħamsin sena wara l-ftuħ ta' l-ewwel knisja ta' San Alfons, fil-bidu tas-snin ħamsin, il-Patrijiet bdew jaħsbu biex jipprovdu għall-bżonnijiet ġodda pastorali u spiritwali tan-nies, li kif għedna, in-numru tagħhom kien qiegħed dejjem jikber. B'kuntratt li sar fil-**11 ta' Diċembru 1954**, huma xtraw nofs l-għalqa Ta' l-Inbid, skond l-atti tan-Nutar Alexander Grech, il-Furjana. L-għalqa msemmija kienet ta' l-Aħwa Apap Bologna, ulied il-Markiż Paolo Apap Bologna u l-Markiża Maria Tereża, imwielda De Piro d'Amico. In-Nobbli Alexander Apap Bologna, imwieled Ħ'Attard u joqgħod Notabile, deher fil-kuntratt tax-xiri f'ismu u f'isem it-tliet ħutu, żewġ subien u oħtu, imweldin il-Belt Valletta.

Il-ħsieb, għall-bidu, kien li tiġi mkabbra l-knisja l-antika ta' San Alfons, iżda minħabba li n-numru ta' nies li jiffrekwenta l-Kunvent baqa' jiżdied, u l-knisja kienet ilħa titkabbar ftit ftit, hekk li bi żjieda ġdida kienet titlef kull stil, il-Patrijiet iddeċidew li jibnu Knisja ġdida u spazzjuża. Barra minn hekk, kien meħtieġ li l-ministeru ma jiġix imfixkel minħabba t-twaqqigħ tal-Knisja. B'dan il-ħsieb, li jinbena Santwarju nazzjonali ġdid, fil-**15 ta' Marzu 1958** sar il-kuntratt tax-xiri tat-tieni nofs ta' l-għalqa għand in-Nutar Alexander Sciberras Trigona tal-Belt Valletta. B'dan l-għan ukoll, inġiebet minn barra l-Urna artistika ta' S. Tereża tal-Bambin Ġesù biex din tkun iċ-ċentru ta' devozzjoni fil-knisja l-ġdida (fuq dan, ara l-artiklu fil-Programm tal-Festa tas-sena li għaddiet), u bdew isiru diversi attivitajiet biex jinġabru l-fondi għall-proġett tant mixtieq. F'dan iż-żmien, kien Provinċjal P. Anġlu Bahagiar, li ħalliena s-sena li għaddiet, fid-29 ta' Ottubru.

Kellu jkun **IL-ĦADD, 16 TA' MEJJU 1965** (festa ta' San Xmun Stock) li l-bini tas-Santwarju ngħata bidu bit-tqegħid ta' l-ewwel ġebla mill-Arċisqof ta' Malta Mons. Mikiel Gonzi, mgħejjun mill-Professur Mons. Arturo Bonnici u l-Professur Mons. Ġużeppi Sapiano. Ftit qabel it-tqegħid ta' l-ewwel ġebla, il-Prokuratur Ġenerali ta' l-Ordni P. Ewsebju Obezzoni, qaddes art. Is-salib tal-kampnar ġie mbierek mill-

It-tqegħid ta' l-ewwel ġebla tas-Santwarju 16 ta' Mejju 1965.

Quddiesa fuq palk armat fil-post magħżul għall-bini tas-Santwarju l-ġdid. It-tqegħid ta' l-ewwel ġebla kien akkumpanjat mill-ferħ ta' tant nies li nġabru fuq il-post, u l-kor kanta, "Il-Mulej jibnilna Dar u jgħasses il-Belt." Il-Provinċjal ta' dak iż-żmien, P. Lwiġ Pisani, f'diskors li niseġ f'din l-okkażjoni, qal li l-għalqa mimlija ħaxix kienet sejra tinbidel f'post imbierek, mhux biss f'għajnejn il-bnedmin, iżda wkoll quddiem Alla li, għat-talb u bl-interċessjoni taċ-ċkejkna, imma tassew kbira, Qaddisa Tereża tal-Bambin Ġesù, kien sejjer jilqa' t-talb u s-sagrifiċċji kollha li l-Insara kienu għad iridu joffrulha hemmhekk, għax Alla ried jibda jagħti l-grazzji tiegħu f'dak il-post ikkonsagrat lilu. Preżenti għal din iċ-ċerimonja, fost l-oħrajn, kien hemm ukoll il-Perit u l-Inġinier tal-Knisja. Din l-ewwel ġebla tas-Santwarju llum tinsab fil-Kappella ta' Santa Tereża.

Mon. Mikiel Gonzi jbierek il-ġebla imqeda

IL-QISIEN TAS-SANTWARJU

Is-Santwarju hu l-ikbar knisja moderna ta' pajjiżna. Il-pjanta tas-Santwarju saret mill-Perit Taljan, il-Professur Giorgio Pacini ta' Ruma, waqt li l-Inġinier kien Andrea Fini. Huwa ddisinjat skond ir-riforma liturġika tal-Konċilju Vatikan it-Tieni, u fuq ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' l-Arti Sagra tal-Vatikan. Id-direzzjoni tax-xogħol tal-bini tqiegħdet f'idejn il-Perit Louis Naudi ta' l-Imsida, u b'kuntrattur ġie magħżul is-Sur Joe Fenech tal-Blokrete ta' Ħal Lija. L-Imgħallem fuq il-post tal-bini tas-Santwarju kien Manwel Camilleri. Il-ħadid ġie provdut mid-ditta The Malta Steel Co. Ltd. tal-Fgura.

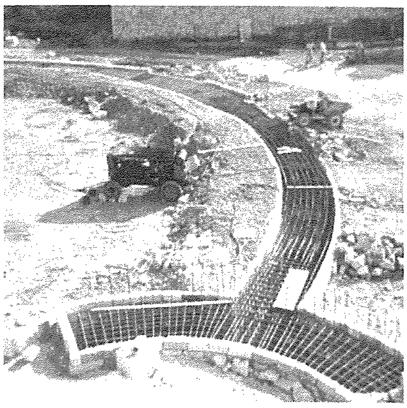

Is-Santwarju huwa ta' għamla tonda b'dijametru ta' 40 metru. Il-knisja hi mibnija kollha fil-konkrit bħala struttura ewlenija, liema xogħol kien tlesta kollu sa Settembru tal-1975. Imbagħad, ingħalaq bil-brikks kulfejn kien għadu miftuħ mad-dawra tal-Knisja kollha, kemm fuq u taħt il-gallerija, kif ukoll il-kappelli ta' Santa Tereża u tal-Madonna tal-Karmnu, li huma 12.5 metru-il waħda. Il-volum vojt tal-Knisja huwa madwar 30,000 metru kubu.

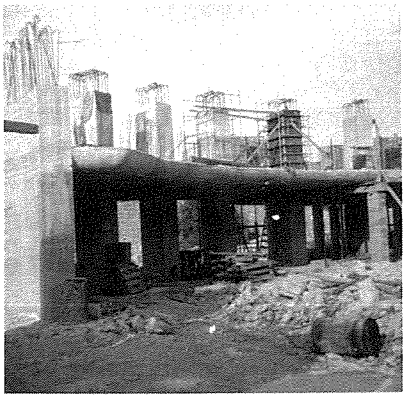

Il-presbiterju għandu dijametru ta' 10 metri mad-dawra tonda tiegħu. Is-Santwarju għandu gallerija li tgħaqqad iż-żewġ kappelli mad-dħul taż-żewġ bibien. Taħt din il-gallerija, bejn iż-żewġ bibien, hemm spazju għall-ġenituri bit-tfal żgħar, il-*crying room*. Is-saqaf tas-Santwarju huwa magħmul f'forma ta' 20 fdewxa li b'sengħa eċċezzjonali jistrieħu fuq ċirku tond u jinġabru dawramejt min-naħa ta' fuq mal-lanterna tas-Santwarju. B'hekk l-għoli tas-Santwarju, jiġifieri meta tqis il-lanterna li tiddomina s-saqaf, huwa ta' 40 metru. Fuq il-lanterna jistrieħ is-salib li ġie mbierek minn Mons. Ġużeppi Mercieca, Vigarju Ġenerali (u aktar tard Arċisqof ta' Malta) fil-25 ta' Ottubru 1975. Huwa bierek is-salib ewlieni tal-knisja wara li kien mexxa Quddiesa konċelebrata fil-bini tas-Santwarju, u ttella' f'postu dak il-ħin stess fost l-entużjażmu tal-folla tassew kbira li mliet il-wesgħa ta' quddiem is-Santwarju. Dak in-nhar saret festa sħiħa. Is-Salib ittieħed ħdejn il-Bank tal-Wied u tqiegħed fuq karru, u minn hemm imbagħad ġie miġbud minn għadd ta' rġiel dilettanti tal-festa fost briju mill-aqwa sa ma wasal fil-wesgħa ta' quddiem is-Santwarju.

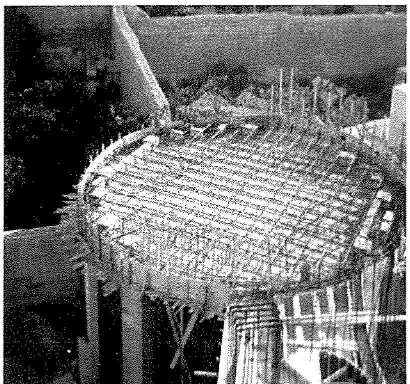

Mal-ġenb tal-Knisja nsibu l-kampnar li jitla' għoli ta' madwar 50 metru 'l fuq mill-

Wara li tbierek, Is-Salib ġie mtella' fuq il-kampnar permezz ta' crane - 16 ta' Marzu 1975

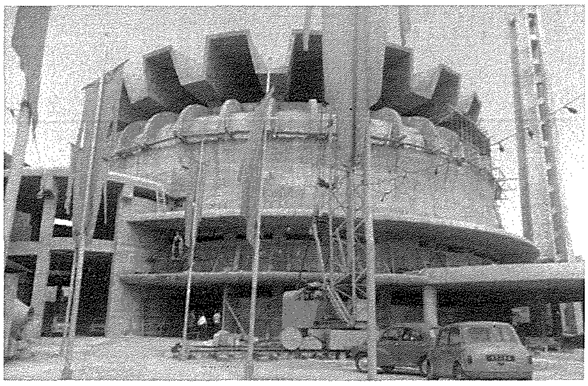

25 ta' Ottubru 1975 - Il-Knisja minn barra

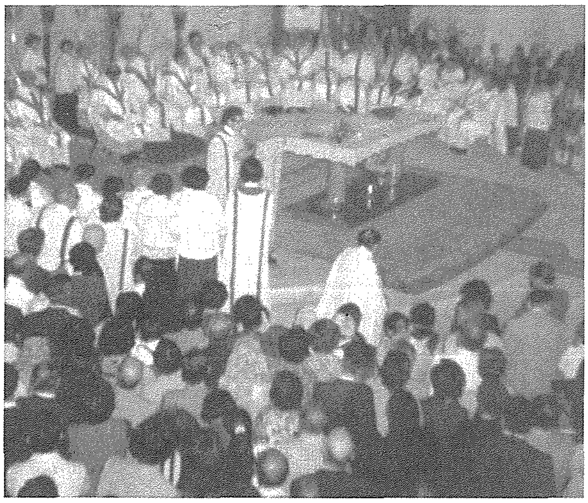

25 ta' Ottubru 1975 waqt Quddiesa konċelebrata fil-bini tas-Santwarju meta l-knisja kienet mhix lesta

Provinċjal P. Lwiġ Pisani nhar is-16 ta' Marzu 1975, u dak in-nhar stess tqiegħed fil-post tiegħu.

Is-saqaf u l-kurvaturi ta' taħtu, flimkien mad-dawra kollha tal-knisja min-naħa ta' barra ġew miżbugħa b'żebgħa apposta biex ma ssirilhomx ħsara mill-ilmijiet tax-xita, u fl-istess ħin isebbħu d-dehra tal-Knisja.

IL-FTUĦ U L-KONSAGRAZZJONI TAS-SANTWARJU

Wara sbatax-il sena mit-tqegħid ta' l-ewwel ġebla, nhar il-Ġimgħa 9 ta' Lulju 1982, is-Santwarju ta' S. Tereża ġie mbierek u miftuħ mir-Reverendu Provinċjal P. Gabriel Grech waqt quddiesa konċelebrata solenni fis-sitta ta' filgħaxija. Il-mużika kienet immexxija mill-kor *Cantate Domino* taż-Żurrieq. Wara l-konċelebrazzjoni sar it-trasport ta' l-istatwa devota tal-Madonna tal-Karmnu mill-knisja l-antika, u fid-dħul tal-vara tkantat l-antifona *Flos Carmeli* tas-Surmast Diacono u wara tkanta t-*Te Deum* b'ringrazzjament lil Alla.

It-trasport ta' l-istatwa devota tal-Madonna tal-Karmnu mill-Knisja l-antika.

L-għada, is-Sibt 10 ta' Lulju sar it-trasport ta' l-Urna ta' S. Tereża. Fil-5.00 sar korteo mat-toroq ewlenin ta' B'Kara li għadda minn dawn it-toroq: Triq il-Wied, Papa Piju XII, Anġlu Mallia, John Borg, Brared, Anġlu Mallia lejn il-Bank, u minn Triq il-Wied sa quddiem is-Santwarju. Fil-korteo ħadu sehem il-kleru u l-poplu, il-kavallieri ta' San Ġwann ta' Ġerusalemm, akkumpanjati mill-*boy scouts* ta' San Ġwann u l-banda Nicolò Isouard tal-Mosta. Malli l-korteo wasal fil-pjazza tas-Santwarju, sar Diskors ta' Merħba lill-Qaddisa mill-Professur Ġużè Aquilina. Wara saret Quddiesa konċelebrata solenni mmexxija mill-Arċisqof Mons. Ġużeppi Mercieca. Kanta l-kor ta' l-Imġarr.

Billi l-festa tal-Madonna tal-Karmnu kienet fil-qrib ħafna - għax kien ippjanat li l-ftuħ tas-Santwarju jorbot ukoll ma' din il-festa - allura l-festi komplew b'ċerta solennità. Hekk l-għada, il-Ħadd 11 ta' Lulju kien sar il-Kungress ta' l-Ordni Sekulari tal-Karmelitani Tereżjani, jew kif kulħadd isejħilhom it-Terzjarji. It-Tnejn kien JUM IL-MISSJONIJIET bis-sehem tal-Patrijiet

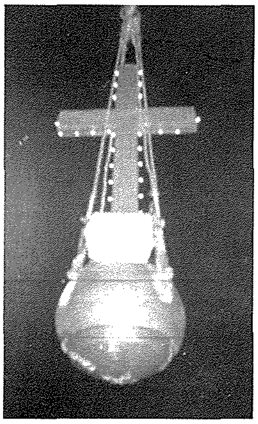

Is-salib ta' fuq il-lanterna

Il-preżentazzjoni ta' l-offerti, fost l-oħrajn, mill-Perit Naudi u l-Imgħallem Manuel Camilleri.

Ġiżwiti tal-Kulleġġ San Alwiġi. It-Tlieta kien JUM IL-VOKAZZJONIJIET bis-sehem tal-Franġiskani Konventwali ta' B'Kara. Imbagħad beda t-Tridu. Fl-ewwel jum ħadu sehem il-Karmelitani ta' l-Antika Osservanza. Fit-tieni jum mexxiet il-komunità tat-Tereżjani u fit-tielet jum qaddes l-Isqof ta' Għawdex Mons. Nikol Cauchi flimkien mas-saċerdoti djoċesani u mar-reliġjużi. Lejlet il-festa mexxa Mons. Vigarju C. Xuereb, u l-festa tmexxiet mill-Isqof Mons. Francis Adeodatu Micallef O.C.D. Il-festi ntemmu l-għada t-Tnejn li kien Jum ta' Ringrazzjament. Il-Quddiesa ta' filgħaxija saret biex fuq kollox niżżu ħajr lil Alla l-imbierek ta' l-għajnuna li tana sakemm wasalna f'dan is-Santwarju u biex nirringrazjaw ukoll lill-benefatturi kollha kemm ħajjin u kemm dawk mejtin.

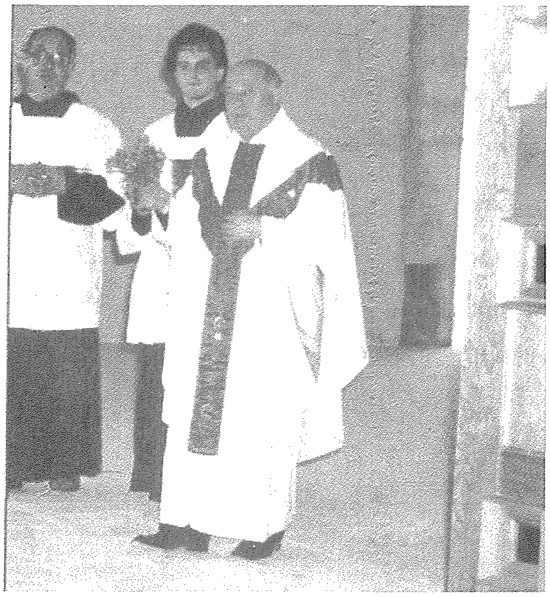

It-tberik tas-Santwarju - 9 ta' Lulju 1982

Sewwa sew ħmistax-il sena wara, matul il-Festi Ċentinarji tal-Mewt ta' Santa Tereża, saret il-Konsagrazzjoni tas-Santwarju minn Mons. Arċisqof Ġużeppi Mercieca. Nhar l-Erbgħa 9 ta' Lulju 1997, l-Arċisqof ta' Malta mexxa konċelebrazzjoni solenni li matulha dilek biż-żejt imqaddes l-artal tas-Santwarju. Madwar il-Knisja ġew imwaħħlin erba' slaleb moderni, li jirrappreżentaw l-erba' evanġelisti. Bħala parti mir-rit tal-konsagrazzjoni anki dawn ġew midlukin biż-żejt imqaddes, tnejn mill-Provinċjal P. Mario Borg u tnejn mill-Pirjol ta' dak iż-żmien P. Manwel Schembri, kif iddelega Mons. Arċisqof.

DAWRA MAS-SANTWARJU

Il-presbiterju

Ma jistax jonqos li hekk kif tidħol fis-Santwarju, jolqtok minnufih l-artal ta' fuq il-presbiterju, magħmul minn blokka waħda ta' l-irħam ta' Carrara, ta' madwar tlettax-il tunnellata. L-artal jidher imħażżem b'liżar, biex ifakkarna fil-mewt u l-qawmien ta' Ġesù, iċ-ċentru tal-fidi tagħna. Quddiem hemm imnaqqxa l-arma tal-Karmelu Tereżjan, b'ward li jidher f'riġlejn l-arma u li jfakkruna fil-Qaddisa titulari tas-Santwarju S. Tereża tal-Bambin Ġesù, il-Qaddisa tal-Ward. Huwa nħadem mill-marmista Ronnie Pisani, fuq disinn ta' Frank Portelli. Fl-20 ta' Settembru 1994 tqaddset fuqu l-ewwel quddiesa. Dan l-artal ġie kkonsagrat minn Mons. Arċisqof Ġużeppi Mercieca dak in-nhar li saret il-konsagrazzjoni tas-Santwarju fid-9 ta' Lulju 1997.

Konsagrazjoni tas-Santwarju 9 ta' Lulju 1997

L-ambone, flimkien maż-żewġ mensoli fil-ġnub, saru fl-1986 minn Paul Azzopardi Woodworks ta' B'Kara. Fit-23 ta' Novembru 1986 ġie inawgurat it-tabernaklu, magħmul mill-bronż, u li jissimbolizza d-dinja, parti minn disinn sħiħ għal-lapside tal-presbiterju, disinn tas-Sur Frank Portelli.

Il-presbiterju tas-Santwarju hu mżejjen b'irħam sabiħ fuq sfond abjad li ġie ordnat mill-koperattiva Logomarsini ta' Carrara. L-art hija miksija bl-irħam Calacatta Vagli Luci, waqt li s-sedja tal-President hi magħmula mill-Onice Verde mdawwar bl-irħam Rosa Portogallo. Imbagħad minn taħt is-sedja joħroġ tapit Rosso Rubino li jasal sa l-artal. Ix-xogħol tat-tqegħid sar mill-marmista Ronnie Pisani, u tlesta fi żmien xahar fl-1996.

Il-wesgħa tas-Santwarju

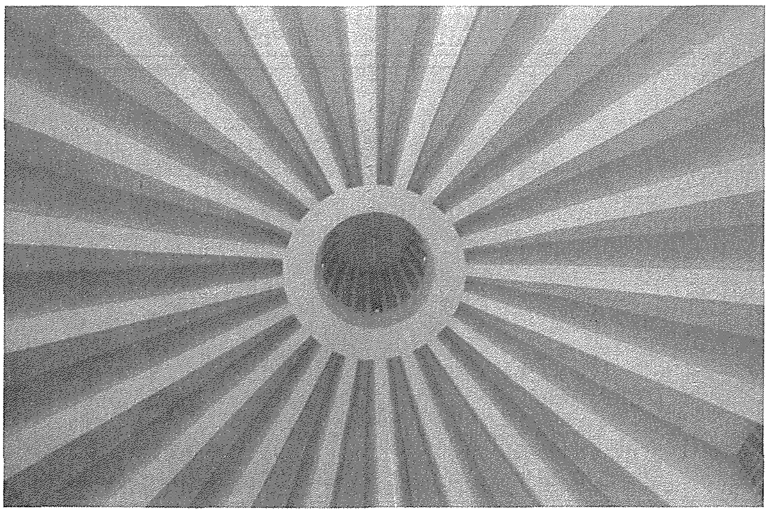

Is-saqaf tas-Santwarju

Is-Santwarju jesa' mal-1000 ruħ bilqiegħda bil-kumdità, għalkemm jesa' ħafna iżjed, kif naraw meta jiżdiedu s-siġġijiet f'xi attivitajiet fuq skala kbira, u meta l-knisja tkun tassew mimlija fil-festi ta' matul is-sena, bħal dawk tal-lejl tal-Milied u l-Vġili ta' l-Għid. L-eluf ta' nies li jesa' s-Santwarju dehret ukoll, ngħidu aħna, fiż-żewġ "Rock Masses" li saru għaż-żgħażagħ, l-ewwel waħda fl-Għid tal-1983 u l-ewwel darba li qatt saret Quddies ta' din ix-xorta f'pajjiżna. Barra minn hekk, għandha tiżdied aktar il-kapaċità tal-postijiet fil-gallerija, skond disinn imħejji mill-Professur Pacini nnifsu. Fl-1986 saru t-turġien ta' l-irħam li jagħtu għall-gallerija.

Il-paviment tal-Knisja tqiegħed fl-1997, b'tapit li jgħaddi minn nofs il-Knisja, disinn ta' Frank Portelli. Il-Knisja bil-presbiterju u l-kappelli ġew miksija.... b'*sound-absorbant* apposta mifrux dawramejt mal-ħitan biex jissokta jtejjeb l-akwistika u jagħti dehra moderna lill-Knisja.

Kienu nħadmu għoxrin tieqa kbira ta' madwar is-saqaf li huma 15-il pied għolja u 12-il pied wiesgħa fil-qiegħ tagħhom, u għoxrin tieqa oħra korrespondenti fl-anterna, li huma 12-il pied għolja u pied u tmien pulzieri wiesgħa fil-qiegħ tagħhom. Inħadmu wkoll 26 tieqa li jduru dawramejt mal-gallerija fuq disinn ta' Frank Portelli, kull waħda wiesgħa mal-11-il pied u għolja żewġ piedi. Dawn it-twieqi huma kollha tal-ħadid galvanizzat, u nħadmu mill-Patrijiet stess. Xogħol tagħhom ukoll hija s-sistema kollha tad-dawl tal-knisja li jinxtegħel minn bord-pjanta ċentrali fis-sagristija. Hawn ta' min isemmi dawk li ħadmu bis-sħiħ f'dan ix-xogħol, jiġifieri P. Eliżew u ħuh Charlie Parascandalo, flimkien ma' P. Alessandru Pace. Il-ħġieġ tat-twieqi huwa ta' materjal plastiku li ma jinkisirx, imlewwen b'kuluri diversi u trasparenti għad-dawl sabiex jagħti dehra tassew moderna lil dan it-tempju. L-għażla tal-kuluri tħalliet f'idejn is-Sur Frank Portelli.

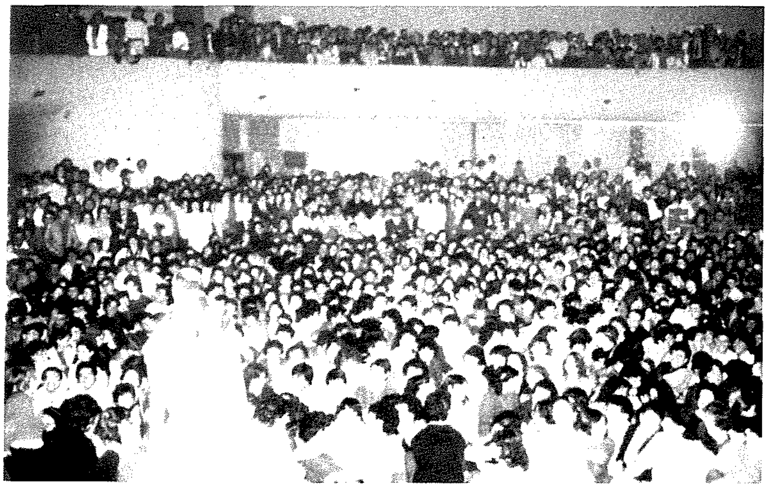

Rock Mass fl-Għid 1983

Is-Santwarju ta' S. Tereża huwa mfittex għas-servizz tal-qrar li joffru l-patrijiet tal-Kunvent. Kien għalhekk li anki hawn, il-Patrijiet ħasbu biex jagħmlu konfessjonarji ġodda li joffru l-kumdità u l-privatezza li jitlob dan is-Sagrament. Id-disinn tagħhom sar mis-Sur Frank Portelli, u x-xogħol fl-injam inħadem minn Charles Debono tal-Mellieħa. Fil-fatt, huma l-aħħar opra li saret fil-knisja, proprju s-sena li għaddiet (2001).

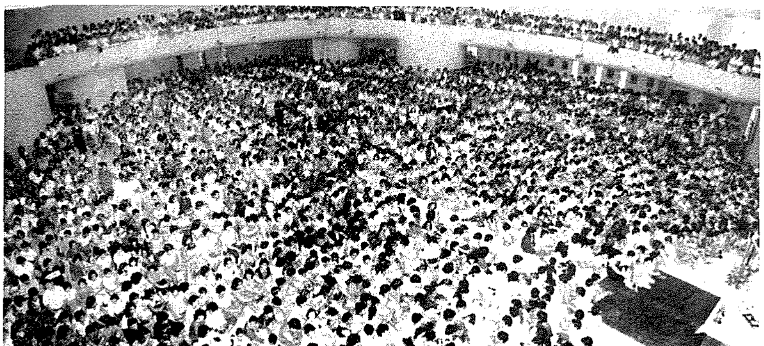

is-Santwarju fil-kapaċità tiegħu

Mal-ġnub tas-Santwarju nsibu wkoll l-istatwi taż-żewġ fundaturi ta' l-Ordni Karmelitan Tereżjan, li nġiebu mill-knisja l-antika. L-istatwa ta' Santa Tereża ta' Avila saret minn Wistin Camilleri ta' Għawdex, waqt li 'l fuq minn ħamsin sena ilu saret ukoll l-istatwa ta' San Ġwann tas-Salib minn Ġilormu Dingli ta' l-Imqabba. Ma' dawn irridu

nżidu l-istatwa tal-Bambin ta' Praga, li l-Patrijiet Tereżjani xerrdu bosta d-devozzjoni lejh madwar id-dinja. Fil-knisja nsibu wkoll l-istatwi tad-Duluri u ta' l-*Ecce Homo*, flimkien mal-*Via Sagra* antika u artistika.

Il-Kappelli ta' Santa Tereża u tal-Madonna tal-Karmnu

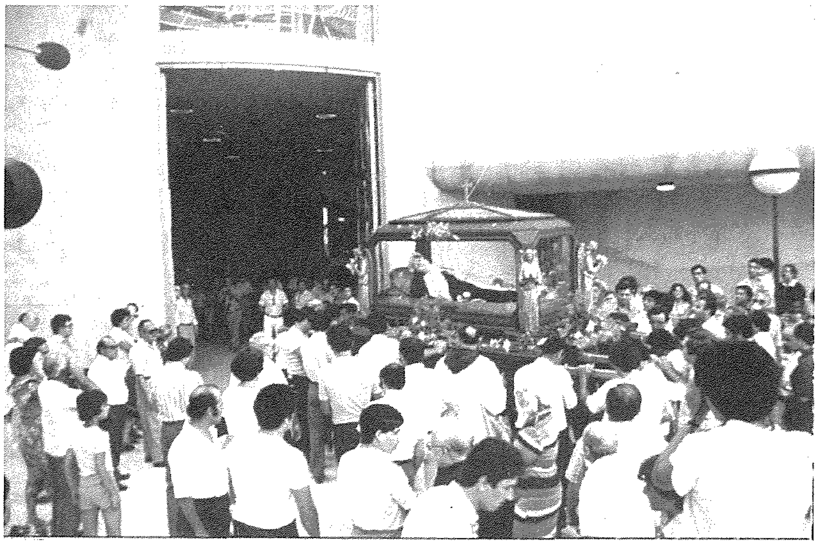

L-urna ta' Sata Tereża dieħla fis-Santwarju għall-ewwel dar

Ix-xbieha ta' Santa Tereża li għandna llum

L-ewwel kappella li niltaqgħu magħha hija L-KAPPELLA TA' SANTA TEREŻA, fejn tinsab meqjuma l-Urna tal-Qaddisa. Oriġinarjament l-Urna tal-bronż inħadmet f'Milan fl-1960, u fiha nsibu x-xbieha devota ta' S. Tereża tal-Bambin Ġesù fil-waqt tal-mewt tagħha, maħduma f'Ruma mill-artista Salvatore Placenti. Fiha huma miżmuma relikwi mill-għadam tal-Qaddisa, mogħtijin mis-Sorijiet ta' Lisieux, li taw ukoll lis-Santwarju l-velu l-iswed u d-drapp biex tinħiet il-libsa kannella tagħha. Il-kappa bajda ġiet mogħtija ġentilment mis-Sorijiet Tereżjani li jinsabu fil-monasteru ta' Bormla. Ir-rakkmu u l-ħjata saru minn P.Martin Borg u Leonora Pace.

Id-devozzjoni lejn Santa Tereża hija popolari u mxerrda ħafna f'pajjiżna, bħalma hi mad-dinja kollha. Il-messaġġ tagħha tat-Triq iċ-Ċkejkna tat-Tfulija Spiritwali sab eku fil-ħajja spiritwali ta' tant nies. Ma jonqsux dawk l-ommijiet li, bħalma jsir lill-Madonna tal-Karmnu, jippreżentaw lil uliedhom iż-żgħar lil din il-Qaddisa tagħna. Id-devozzjoni lejha qatt ma kienet nieqsa, imma kienet evidenti b'mod partikulari matul il-Festi li kienu qegħdin isiru fl-1997 biex ifakkru l-mitt sena mill-mewt tagħha. Fl-1 ta' Marzu x-xbieha għażiża ta' Santa Tereża li kienet inħadmet mis-Sorijiet Sagramentini ta' Monza, inħakmet minn nirien u l-istatwa tax-xama' nqerdet għal kollox u ma kienx baqa' minnha ħlief il-korp tal-kurċifiss, li llum ġie indurat mill-ġdid u jinsab f'id il-Qaddisa. Id-devoti Maltin u Għawdxin għenu bi ħġarhom biex mill-aktar fis tiġi restawrata l-Urna tal-bronż u ssir l-istatwa l-ġdida ta' Santa Tereża, hi wkoll tax-xama' bħal dik oriġinali. Hija din ix-xbieha li lqajna fostna fil-Festi Ċentinarji, u li f'dik l-okkażjoni ġiet meħuda fil-bażilika tal-Karmnu fil-Belt Valletta, u fil-knejjes Tereżjani ta' Ta' Xbiex u Bormla, u aktar tard fil-Kon-katidral ta' San Ġwann.

Nhar id-19 ta' Ottubru 1997, fil-Ġurnata ddedikata lill-Missjonijiet, S. Tereża tal-Bambin Ġesù ġiet iddikjarata bħala t-tielet mara Duttur tal-Knisja. Kien għalhekk li fl-Urna rrestawrata, ġie mqiegħed ukoll il-berettin tad-dottorat biex ifakkar l-għoti ta' dan it-titlu mill-Papa Ġwanni Pawlu II. Għall-istess okkażjoni, fl-istess xahar (19 ta' Ottubru), l-istatwa tal-Madonna tat-Tbissima, miġjuba minn Lisieux, ġiet imqiegħda u mbierka fin-niċċa tagħha fuq l-Urna tal-Qaddisa.

Is-sena ta' wara (1998) sar il-bażi ta' l-irħam li fuqu tistrieħ l-Urna, xogħol ta' Ronnie Pisani fuq disinn ta' Frank Portelli. Il-qafas tal-ħadid sar minn Paul Borg u Edward Schembri, u bħal dak tal-Madonna tal-Karmnu, ġie mfassal b'mod li jista' jerfa' l-bażi kollha u jitmexxa. Ta' min jinnota wkoll li fil-Kappella jinsabu relikwi oħra wkoll ta' Santa

L-Oratorju San Ġwann tas-Salib f'l-1991

Tereża: ħdejn l-Urna nsibu brikk mill-infermerija li fiha mietet Santa Tereża, u mal-ġenb l-ieħor jinsabu mdendla l-parimenti sagri li l-Qaddisa kienet tieħu ħsiebhom meta kienet taqdi l-uffiċċju ta' Sagristana fl-istess monasteru ta' Lisieux.

U fl-aħħarnett ta' min isemmi l-bieb il-kbir tal-ħadid li minnu toħroġ il-purċissjoni tal-Madonna tal-Karmnu. Bħal dak tal-kappella tal-Madonna, huwa jaffigura tema importanti fl-ispiritwalità ta' Santa Tereża, jiġifieri jirrappreżenta x-*xita ta' ward* li Santa Tereża wiegħdet li titfa' mis-Sema fuq id-devoti kollha tagħha. Il-bieb l-ieħor li jagħti għall-pjazza ta' Triq Naxxar jaffigura l-vokazzjoni ewlenija tal-Qaddisa li tkun *l-imħabba fil-qalb tal-Knisja*. Dawn iż-żewġ bibien ġew imfaħħra għall-ħila artistika tagħhom f'opra hekk kbira tal-ħadid, fosthom mill-Professur Giorgio Pacini.

Fil-KAPPELLA TAL-MADONNA TAL-KARMNU nsibu l-istatwa devota tal-Madonna li nħadmet f'Lecce, u li tinġarr fil-festa esterna li ssir f'ġieħha fit-tielet Ħadd ta' Lulju. Hija saret fil-bidu tas-seklu għoxrin fuq disinn ta' Arturo Galdes (1861-1934), li ddisinja wkoll il-bradella. Fuq in-naħa tal-lemin tal-Madonna nsibu lil San Xmun Stock qiegħed jirċievi l-Labtu Mqaddes, u fuq ix-xellug Santa Tereża l-Kbira, fundatriċi tal-Karmelu Tereżjan, qiegħdha toffri qalbha mixgħula bl-imħabba lil Ġesù Bambin. Din il-vara hi forsi l-isbaħ waħda fost il-vari tal-Karmnu f'Malta għal dik li hi dispożizzjoni tal-figuri ewlenin bil-Madonna liebsa l-libsa Karmelitana.

Dehra ġenerali tas-Santwarju wara t-tqegħid tal-paviment.

L-istatwa tal-Madonna ġiet restawrata fl-1997 mir-restawraturi Twanny Spagnol u Brian Caruana miż-Żejtun (ir-restawr ġie jiswa Lm 175), waqt li l-induratura tad-disinn tal-libsa saret minn David Mercieca ta' Ħal Tarxien (u ġiet tiswa Lm 120). Il-pedestall tal-vara, li oriġinarjament sar minn Emanuel Vella fl-1921, ġie indurat minn John Pace ta' Marsaxlokk (u sewa Lm 2750). Saru wkoll żewġ dijademi ġodda tal-fidda għall-figuri ta' Santa Tereża u San Xmun, xogħol il-Cutajar Silver Works tal-Ħamrun. Fl-1998 saret ir-Raġġiera tal-fidda, ikbar minn dik ta' qabel, u mżejna wkoll bid-dawl elettriku. Il-ġilju tal-fidda f'idejn Santa Tereża ta' Avila ġie mogħti mill-Patrijiet Tereżjani ta' Bormla, meta l-istatwa ttieħdet hemm fl-2001 fl-okkażjoni tas-750 sena mill-għoti tal-Labtu tal-Karmnu.

In-niċċa maestuża tal-Madonna saret fl-1996 fuq disinn ta' Frank Portelli, u x-xogħol ta' l-injam inħadem minn Charlie Debono mill-Mellieħa. L-ispejjeż ġew imħallsa mill-benefatturi Emanwel u Helen Borg minn B'Kara. Il-bażi tal-ħadid li sservi biex tintrefa' n-niċċa nħadmet b'sengħa għaqlija mis-sinjuri Paul Borg u Edward Schembri, li ħadmuh b'xejn huma wkoll. (Din l-opra ġiet tiswa' Lm12,100 inkluż injam, ħadid, ħġieġ u kanen ta' l-istainless steel). Il-bażi tal-ħadid jagħmilha faċli li n-niċċa tkun tista' titmexxa lura meta fil-kappella tal-Madonna jintrama l-Artal tar-Repożizzjoni fil-festi ta' Għid (magħmul fl-1983, disinn u xogħol ta' P. Alessandru Pace), u l-Presepju għall-festi tal-Milied (armat l-ewwel darba fil-knisja fl-1982, xogħol is-Sur Leonard Farrugia).

Fil-jiem tal-festa, naraw il-bankun li ġie rrestawrat mill-iskultur Joseph Agius, waqt li l-lostru ngħata minn Vince Xuereb (sewa Lm 180). Ingawdu wkoll il-pavuljun tal-bellus blu li jintrama wara l-vara u li kien sar fl-1986 fuq disinn ta' P. Alessandru Pace.

GĦELUQ

Jalla s-Santwarju jkompli fl-aqwa servizz lill-poplu Malti. Jalla jibqa' jsir il-ġid, imżejjen kif ikun matul is-sena b'mod sabiħ u li jiġbdek. Ikollna tassew nammettu li Santa Tereża tal-Bambin Ġesù qiegħda l-ħin kollu titfa' mis-Sema xita ta' ward fuqna u fuq dawk kollha li jiffrekwentaw dan is-Santwarju.

Fil-Festa fuq kollox niżżu ħajr lill-Madonna, Omm il-Karmelu u Oħt speċjali tal-Karmelitani kollha fl-ispirtu, tal-grazzji kbar li dejjem ixxerred fuqna. Ħa jkun għalina l-Labtu Mqaddes tifkira u xiehda qawwija ta' dmirijietna bħala wlied u aħwa speċjali ta' l-Omm ta' Alla. Dan il-ferħ intern fl-għaqda tagħna ma' Marija, u permezz tagħha ma' Binha Ġesù, għandna nuruh bis-sehem tagħna fiċ-ċelebrazzjonijiet li jsiru fil-Knisja u fil-briju ferrieħi u tradizzjonali tal-Festi esterni li nagħmlu f'ġieħ l-Omm tagħna Marija.

Il-Q.T. il-Papa Ġwanni Pawlu II onorana meta għadda minn ħdejn is-Santwarju fiż-żewġ żjajjar li għamel f'Malta. Fis-27 ta' Mejju 1990 għadda minn Triq il-Wied fi triqtu lejn San Ġiljan għal-laqgħa ma' l-Intellettwali, waqt li fit-8 ta' Mejju 2001 fi triqtu lejn il-Palazz il-Belt għadda min-naħa ta' Triq in-Naxxar.

miġbur minn Joe Calleja

Il-Prijuri tal-Kunvent ta' S. Tereża matul is-snin

	Ħatra		Ħatra
1. P. Wistin Zammit	27.01.1897	20. P. Alfons Grima	28.02.1944
2. P. Karm Vassallo	07.05.1900	21. P. Eġidju Cuschieri	19.04.1948
3. P. Anġlu Darmanin	05.11.1901	22. P. Wistin Borg	14.04.1951
4. P. Serafin Orlando	24.02.1908	23. P. Gabriel Grech	09.05.1954
5. P. Lawrenz Mifsud	14.05.1909	24. P. Tarċisju Licari	03.07.1957
6. P. Eliżew Caruana	15.04.1910	25. P. Pier-Tumas Degiorgio	30.07.1959
7. P. Albert M. Giacomotto	01.05.1912	26. P. Adeodatu Micallef	06.07.1960
8. P. Paolo ta' l-Immakulata	26.04.1915	27. P. Ġwann Leone	05.05.1963
9. P. Anġlu Darmanin	23.04.1918	28. P. Mawru Farrugia	07.10.1964
10. P. Paolo ta' l-Immakulata	18.04.1921	29. P. Dionisju Mercieca	02.05.1966
11. P. Bernard Rigos	12.05.1924	30. P. Eliżew Parascandalo	24.04.1972
12. P. Anselmu Ghirxi	31.10.1924	31. P. Dionisju Mercieca	08.04.1975
13. P. Rajmond M. Xuereb	30.04.1928	32. P. Ewġenju Camilleri	05.04.1978
14. P. Anselmu Ghirxi	12.05.1930	33. P. Victor Mallia	07.05.1984
15. P. Anġeliku Buttigieg	05.06.1931	34. P. Dionisju Mercieca	30.04.1987
16. P. Ġerard Deidun	08.05.1933	35. P. Ewġenju Camilleri	27.04.1990
17. P. Anġeliku Buttigieg	04.05.1936	36. P. Manwel Schembri	03.02.1997
18. P. Spiridjun Chetcuti	03.05.1939	37. P. Alessandru Pace	26.02.1998
19. P. Eġidju Cuschieri	21.06.1939		